

Er komt iets goeds uit Doodstil

Tot vanmiddag bij de prijsuitreiking wist Jan Veldman (41) uit Almere wel dát hij de culturele prijs van de provincie Groningen had gekregen, maar niet waarom. Daar bleef hij tot die tijd over in het onzekere. Hij veronderstelt echter "dat het wel iets met zijn schrijverij" te maken zal hebben gehad.

Veldman komt uit het nederige dorpje Doodstil en woonde daarna lange tijd in de stad Groningen. Negen jaar geleden pakte hij zijn boeltje op en verkaste naar Almere. "Hier is meer te beleven," verduidelijkt hij zijn stap. In Almere? Hij schiet in de lach. "Niet hier natuurlijk, maar je zit hier vreselijk dicht bij Amsterdam. Een half uurtje met de trein en je zit in hartje hoofdstad. En daar gebeurt het wél. Al kom ik desondanks nooit helemaal los van Groningen."

Al vanaf heel jonge leeftijd wist Jan Veldman het zeker: hij wilde iets gaan doen in zijn leven dat met het theater te maken had. Dat maakte hem anders in vergelijking met zijn generatiegenoten in de streek. Er werd soms vreemd aangekeken tegen die merkwaardige snuiter, denkt hij zelf. "Ik had vrij weinig gelijkgestemden toen. Men vond mij wat raar. Ik heb er in ieder geval het gevoel aan over gehouden dat ik er toen niet bij hoorde." Na zijn lagere schooltijd in Zandweer ging hij naar de pedagogische academie in Appingedam. Daar was een HAVO-top waarin de kunststriching werd onderwezen. En Jan Veldman was toen nog vast van plan om een plaatsje op de kunstacademie Minerva in Groningen te veroveren. Onderwijzer - zoals van een p.a.-student mag worden verwacht - werd hij echter nooit. Alleen bij de stages die hij in het kader van zijn studie moest doen stond hij voor de

Jan Veldman: "Hier in de Randstad gebeurt het weliswaar allemaal, maar los van Groningen komt ik desondanks niet. © DIJKSTRA BV

klas. Maar zijn diploma haalde hij wel. Jan Veldman gaf daarmee gehoor aan de oproep van zijn moeder: 'Je moet altijd zorgen dat je je papiertje krijgt.'

Wat heeft hij aan dat 'papiertje' (diploma) in zijn leven gehad? Niet zoveel natuurlijk, hoewel hij natuurlijk links en rechts wel wat opstak van de lessen. "En ik heb leren drinken in Appingedam. Dat mag je ook wel een verworvenheid noemen." Jan Veldman volgde al snel zijn hart, dook - zoals hij altijd wilde - het theaterleven in, trad regelmatig op in het kroegencircuit in Groningen, was betrokken bij het Grand Theater op de Grote Markt in de beginja-

ren tachtig van de vorige eeuw. Dit alles onder het mom: als de berg niet naar Mohammed komt, komt Mohammed naar de berg. "Gewoon beginnen op het terrein van het theater. Alles aanpakken wat er maar aan te pakken is," omschrijft hij nu zijn beginnende activiteiten. En hij spreekt van "het belangrijke jaar 1986, waarin de professionaliteit zijn intrede deed." Vanaf dat jaar waagde hij de sprong: hij werd schrijver, performer, muzikant van professe. "Ik was niet langer medewerker van de sociale dienst." Hij zegt het onderkoeld, spottend. De uitkering mochten ze in het vervolg houden. Hij

waagde de artistieke sprong, met overtuiging. Kwam zelf ook op het podium terecht. "Iemand moest de liedjes die ik geschreven had toch uitvoeren? De mensen vonden het wel leuk, geloof ik." In 1986 waagde hij het er dus uiteindelijk op. Het was een stap waar hij geen spijt van kreeg. Jan Veldman heeft het tot dusver best geroid.

Zijn werkerterrein is breed. Je zou ook kunnen zeggen dat hij moet woekeren met al zijn talenten. Momenteel werkt hij aan een tv-film over de boerenproblematiek. "Slecht weer" is de titel ervan. Tijdens het gesprek zit hij op hete kolen, omdat de besprekingen erover aan-

sluitend plaatsvinden. En hij is bezig met een theaterstuk "met een vrij pretentieuze bezetting". Daarnaast maakt hij nog deel uit van het Trio Kloosterboer (Arno van der Heijden en co.). Hij is bovendien niet bang zijn stem te laten horen als de situatie er volgens hem om vraagt. Zo gaat de huidige adoratie van Ede Staal hem veel te ver. In een radiouitzending trok hij er tegen van leer. Niet tegen Ede Staal, maar vooral de mythe die er rondom zijn persoon is ontstaan. "Het wordt mij allemaal te gek," zegt hij. "Zoiets vraagt gewoon om tegenwicht. Ede Staal was een man die leuke liedjes heeft gemaakt. Niet meer dan dat. Maak

het daarom niet mooier dan het is." Jan Veldman heeft vertrouwen in zichzelf gekregen de laatste jaren. Hij zegt het weliswaar niet met zoveel woorden, maar het blijkt uit een paar opmerkingen. "Er was een tijd dat ik op mezelf wilde wonen. Kijken of ik dat wel kon. Dat kostte eerst inderdaad enige moeite. Ik ging wonen in een afbraakpandje in de Oosterpoort in Groningen. Het resultaat ervan was dat het pand nog verder werd afgebroken. Maar langzamerhand komt het toch wel goed." En met een grijns, wijzend op zijn nieuwbouwhuis in Almeres waterwijk: "Kijk maar hoever ik nu al ben gevorderd."